

OPRAVDOVÝ
KREŠŤAN

POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TYŽDENNÍK.

<i>Predplatná cena:</i>		Vychodí každú nedeľu.	<i>Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti, VI. okr., Aradi-utca 14.</i>
Na celý rok	4 kor. — hal.	Zodpovedný redaktor a vydavateľ: VIKTOR HORNÝANSZKY.	Sem sa majú posielat predplatky a dopisy. Nevyplatené listy sa neprijímajú.
Na pol roka	2 > — >		
Na štvrt roka	1 > — >		
Jednotlivé číslo 6 halierov.			

Na poli v lete.

Pobočné dôchodky hospodárov.

Dedá sa úpree, že v dneskajších časoch výdavky hospodárov sa značne zvýšily. Dane a iné poplatky sa rozmnožily, aby krajina mohla vyhovieť požiadavkám obyvateľstva v každom obore verejného života a zabezpečiť istotu krajiny. Rozmnožily sa ale výdavky i na domácnosť. Šaty a jednotlivé pôžitky jednotlivcov vyžadujú dnes väčšie summy, slovom výdavky sa množia v každom ohľade, kdežto príjmy, ak sa len nemensia, pozdvihovať sa sotva pozdvihujú.

Výdavok tisne sa človeku sám od seba. Príjem však treba hľadať. Výstrahy, aby sa ľud nepanštil, aby skromne žil primerane svojim malým príjmom, sotva dochodia cieľa. Keď má suseda novú šatku, chce mať novú kacabajku i jej priateľka. Jeden sused odhadzuje svoju zapekačku preto, lebo jeho priateľ fajčieva cigary a tak to ide ďalej. Leží to už v ľudskej krvi. Ale nepomyslí sa na to, či takéto chůfky alebo prepych dovoľuje vrecko.

A v tomto leží veľká chyba gazdovania.

Vo všetkom musí byť zadržaná miera, rovnováha. Komu na nejaký pôžitok alebo zábavu nedochodí, nech si túže ani nedovoľuje. Lebo keď človeku chybuje dnes korunka a požičia si ju bez výhľadu, žeby ju dostal ako príjem z inej strany, zajtra mu budú chybovať dve. Keď teda niekto svoje výdavky nevie umeniť, keď rozličnými okolnosťami nútený je troviť viac, než jeho riadny dôchodok donáša, tak jeho povinnosťou je postarať sa o rozmnoženie svojich príjmov, lebo keď to neuciní, hmotne vyjde na zobračku palicu.

Čo sa týka rozmnoženia príjmov, v tomto ohľade poľní hospodári stoja v najlepšom položení. Vo Francúzsku, kde poľní hospodári vedia znamenite využiť každý kúsok zeme, kde pestovaním rozličných plodín, ovocinárstvom, včelárstvom, dochovávaním statku i drúbeže zabezpečujú si pekné pobočné dôchodky, neuspokojujú sa ani týmto, lež cez zimný čas, keď okolo hospodárstva nemajú toľko práce, chodia pracovať do fabrík, kde si tiež pekný groš zarobia. O Francúzsku všeobecne je známo, že je to krajina bohatá, ale svoje bohatstvo môže ďakovať len pracovitosti obyvateľstva. Bez práce žiadne koláče.

A u nás? U nás veru gazda neide do fabríky

na zárobky, lebo za jedno fabrík u nás ešte niet na každom okolí, zčiasťky ale ku fabrickej práci nemá chuti. Chvala Bohu u nás ešte ani tak zle nestojíme, že by bol gazda odkázaný na fabrické zárobky v zime. Ale to, že sa náš gazda neobzerá po pobočných dôchodkoch, ktoré by si mohol zabezpečiť zo svojho hospodárstva, to už bez slova nechať nemôžeme.

Všeobecne je známo, že poľné hospodárenie, keď sa ono obmedzuje výlučne len na pestovanie zbožia, nedonáša náležitú osohu pre veľkú konkurenciu zbožia amerického, lebo americký veľkostalkár pracujúci na poli strojmi, o mnoho lacnejšie môže predávať svoju pšenicu v Europe, než uhorský gazda. Preto pozornosť gazdu má sa obracať na chov dobytká. Dochovávaním pekného kusa statku či pre mäsiara, či už vôbec na predaj bárs komu, gazda príde k peknému grošu. Ovšem musí gazda hľadať na to, aby si na chov vybral statok z fajty dobrej, ktorého chovanie najrýchlejšie a najistejšie prinesie mu osoh.

Podobne hospodári mali by väčšiu pozornosť venovať ovocinárstvu. Holých medzí, úratí vidíme na každom kroku, keď vyjdeme na pole a veru tie by mohly vysadením stromami tiež úžitok donášať. Proti tomuto namieta sa, že strom zasadený na medzi zatienuje zbožie, že slnce nemá dost voľného prístupu ku klasom. Dopúšťame to, ale keď vezmeme do ohľadu že strom na tom mieste prinesie nám o mnoho väčší osoh než na pr. pšenica na tom istom mieste, tak prípadná škoda v úrode vynahradí sa nám dvoj- i štvornásobne v dobrom ovocí. Vláda vysielala na jednotlivé vidieky učiteľov-ovocinárov, ktorí v svojich prednáškach dávajú veľmi poučné rady ku ovocinárstvu a hospodár keď si všimne ovocinárstva, s malou prácou a starosťou môže pestovať pekné ovocie.

Dochovávanie drúbeže v gazdovskom dvore sa tiež dobre vypláca. Keď by sa spojilo niekoľko gazdov cieľom dodávania drúbeže, kupcov po väčších mestách by ľahko našli. Za drúbež po väčších mestách dobre platia a keď by sa tým cieľom viac gazdov spojilo, doprava by bola lacnejšia a osoh s malým ustávaním bol by značnejší. Podobne maslo alebo vajcia po väčších mestách nachodia tiež istých kupcov, keď sú

patriční priekupci zabezpečení, že dostanú väčšie zásielky týchže a v istom ustálenom čase.

Nemalej pozornosti zasluhuje i včelárstvo. Včeliny sú veru veľmi zriedkavé po našich Horniakoch. A predsa i včelárstvo by donieslo groš do domácnosti a nevyžaduje žiadnej väčšej námahavej práce a veľkých starostí.

Ako sme riekli, v terajších pomeroch, keď sa výdavky zvyšujú, *povinnosťou* hospodára je obzreť sa po prameni pobočného dôchodku, lebo ináč, ak nevie rovnováhu udržať v hospodárení, utonie v dlžobách. Tu spomenuli sme len niektoré, ale najsúcejšie pramene pobočných dôchodkov; už ktorý z týchto by bol pre toho alebo onoho gazdu najprihodnejší, ku ktorému z týchto odvetví poľného hospodárstva cíti najväčšiu vôľu, to ponechávame patričným k úváženiu, lebo od vôle mnoho závisí. Rozumie sa samo sebou, že každý začiatok je ťažký, ale keď jest dosť vôle i chuti, premôžu sa prvé nezdarý pokusov. Človek sa vždy učí. Koho prvý nezdar odstraší, v tom niet dosť ani vôle ani chuti, a tým menej vytrvanlivosti; kto ale vytrvale, s vôľou a chufou prichytil sa k bársjak ťažkej úlohe, docielil pekné výsledky.

Slovo k rodákam.

Kto večne chce mať pravdu, ten zriedka ju aj má. A predsa nájdú sa ľudia, ktorí nikdy v ničom nepopustia, len preto, aby aspoň na oko oni pravdu mali. Následkom toho mnohé bludy, mnohé chybné mienky nájdú cestu do života, a pravda je utlačená. Že je to nehodné ľudí, menovite ľudí vzdelaných a že je to nebezpečné, ba zrovna záhubné: to je na bielom dni.

O slobode rojčime od nepamäti sveta, dňom i nocou, slovom i písmom: a predsa všetci stojíme — v službe samolásky. Čudujeme sa, zázlievame i odsudzujeme, že snemovní zástupcovia vopred podrobia sa strane, a potom i vlastné lepšie presvedčenie podrobia jej a my hotoví sme nazvať ich nesamostatnými, zvlášte vtedy, jestli sú nám protivného politického smýšľania. Tu ovšem na súdnu stolicu sadneme si a neváhame vypovedať prísny ortiel nad nimi: nepomysliac, že to samé my sami denne činíme bez toho, aby nám to nápadným bolo, alebo aby sme i len vôbec na to mysleli.

A neuctíme sa vzájomne. Vlastenci sme všetci, všetci milujeme spoločnú matku-vlast a usilujeme sa dľa síl a schopností svojich čím viac a čím lepšie slúžiť obidvom. A skutočne v

časopisoch či vládnych, či opozičných, národných či národnostných vždy a všade stretáme sa so snahou osoznými byť človečenstvu, vlasti a národu. Vo všetkých najdeme pozoruhodné pravdy, povážiteľné narády: no my — lebo že z iného tábora pochodia, — neprijmeme ich, lež ako len možno proti nim brojíme. Je to bojovnosť — ale aj nesmysel. Občania vlasti všetci povinní sme na spoločnom blahu pracovať, každý dľa najlepších síl svojich, a potom koľko bláv toľko rozumov, každý svojim spôsobom, rozličnými cestami, ale k jednému cieľu. Z toho ale zas to nasleduje, aby sme sa vzájomne podporovali, lebo veď tým spoločné dobro napomáhame, kdežto vzájomným hašterením, osočovaním, tupením a podryvaním len verejné blaho oškodujeme.

Veď na jednej budove — na blahu vlasti — mali by sme všetci budovať, a čo robíme? Stavíme síce každý, ale čo jedni nastavajú, to im druhí hľadia porúcať. A nepomyslíme, že tak nebude, nemôže byť budova nikdy celou.

Sú síce výstredníci na každej strane, no všade je viac pokoja milovných, opravdových delníkov započatého diela. Pravda, že výstredníci vrešia, a bohužiaľ aj vedú pokojnejších, no ale večnou škodou je, že dobrá práca mnohých len preto nemá výsledku, nemá osohu, že pôvodca jej pod inou zástavou stojí.

Údovia politických strán napádajú sa verejne, ostro, citlivo, často i drzo: no tak sa zdá, že je to boj viac na oko, lebo veď v súkromnom spulobcovaní dobrí sú si kamaráti. To isté môžeme povedať i o publicistoch a ešte vo väčšej miere: i tí bojujú zúrive za svoje stanoviská, no v spoločnom «Domove» sú ani bratia. Nuž nemáme ist o krok ďalej? Nemáme sa aj verejne uctiť, šetriť, ako to robíme privátne? Čo s tým získame? — Predovšetkým to, že keď sa sami vzájomne uctíme, uctia nás i druhí; potom príklad dáme dobrí a účinkovať budeme na sjemnení chovania sa a spôsobov; a konečne mnohé dobré semeno nebude potlačené, vyhladené len preto, že nie z našej zahrady pochádza.

A príčina rôzníc i rozbrojov tiež sa umenší. Keď viac si jeden druhému dôverovať budeme; keď snahy spolubratov miesto predbežného odsudzovania vecne posúdime a dľa vecnej hodnoty oceníme; keď zdravé myšlienky, múdre narády, praktické náhľady i od protivníkov vďačne prijmeme: vtedy len môžeme sa úľať lepším časom.

Kam vedie násilné, bezuzdné hašterenie sa, makavý príklad máme na Austrii. Boj za každú cenu dovedie ich dnes-zajtra pod absolutismus. A predsa, keby sa vzájomne uctili, dľa možnosti podporovali v dobrej shode mohli by žiť, lepšie ako doposiaľ. No i tam chce každý mať pravdu a to výlučne, a aby on tú pravdu podržal, hotový

je podkopaf základy trvania štátu a štátnu budovu podpáliť alebo zrúcať.

Nuž to je chlapeckosť, a život viac vážnosti, viac rozvahy a viac opatrnosti požaduje od mužov vo verejnosti pracujúcich. Nezralé pochabosti i defom zazlievame, tým viacej mužom, ktorí osobujú si právo vodcovstva. Len vážny človek vzbudzuje dôveru, ten ale potom pre spoločné dobro viac osozí, ako kopa krikľúňov. Keby sme všetky tie jadrá dobré a osožné posbierali, ktoré v rečiach a spisoch všetkých politických strán sa nachodia, mali by sme osožnú zásobu pôžitku; no my nie tie hľadáme, ale radšej zádrapky k boju oproti povetným mlynom.

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Činnosť snemu. S prijatím návrhu zákona o pomocných pokladniciach pre poľnohospodárskych robotníkov a sluhov, vybavil snem veľkú časť tej práce, ktorá naň čakala pred letoými prázdninami. Snem má pojednávať ešte návrh zákona o administratívnych náukobehoch pre obecných a okresných notárov; návrh tento vybavený bude pravdepodobne v stredu; vo štvrtok, vzhľadom nato, že je Božieho tela, nebude zasadnutie, v piatok a v sobotu vybaví snem všetky menšie predlohy, ktoré čakajú ešte na vybavenie a zatým nastúpia letné vakácie vyslancov.

Ablegátska voľba. Vymenovaním vyslanca Andora Kubinyiho za finančného direktora ablegátsky mandát rimavsko-sobotského okresu sa uprázdnil. Tamojší liberálni voličia usniesli sa na tom, že budú kandidovať hlavného slúžneho Ladislava Draskóczyho, niektorí sú ale nie spokojní s touto kandidáciou a títo voči Draskóczymu kandidujú Júliusa Fáya.

Z Rakúska. Rakúsky ministerský predseda Körber vedenie rakúskej vlády prevzal bol s tým predsavzatím, že rakúsku ríšsku radu spraví práce schopnou. Tým cieľom vydržoval bol častejšie porady s jednotlivými snemovými stránkami, ale nikdy nedocielil shody, a tak ani rajschrát nemohol spraviť práceschopným. Čechov a Nemcov nebol vstave smierit. Predostrel aj nový rečový návrh zákona, ale ten neuspokojil Čechov a preto rozhodli, že nedovolia, aby sa z neho zákon stal, to jest rozhodli, že povedú tú najtuhšiu obštrukciu, asíce nielen proti návrhu, ale vôbec proti všetkým predlohám vlády. Česi v tomto rozhodnutí zostali osamotnení, aj ich dosavádni najvernejší prívrženci, Poliaci odsúdili pokračovanie Čechov. Česi ale vytrvali na svojom a obštruovali. V piatok chceli na zasadnutí rajschrátu Čechov prekabátiť, čo Česi spozorovali a v sneme spravili takú pekelnú lármu, že od 7-mej večera do 1-nej popolnoei nikto

nepočul ani vlastného slova. Niektorí českí vyslanci doniesli do snemu trúby, iní pokrievky, iní zase lámali sedadlá a pomocou týchto strojov spravili taký škrek, jako čo by bol súdny deň nastúpil. Ministerský predseda v noci dvakrát išiel ku kráľovi, aby mu oznámil, čo sa robí v parlamente, keď po polnoci druhý raz prišiel od kráľa, hlásil sa k slovu a vyhlásil, že z poverenia jeho veličenstva zatvára sessiu zasedaní rajschrátu. Vyslanci sa v tom najväčšom rozčúlení rozišli.

Zatvorením snemu nastúpila v Rakúsku veľmi vážna doba. Predbežne nikto nevie, čo bude vláda robiť, či vypíše nové voľby a ešte raz oprobuje šťastie s novým parlamentom, alebo či bude opravená terajšia konštitúcia, alebo či konečne nastúpi absolutismus.

Z Afriky. Transválski Búri ani po padnutí svojho hlavného mesta Pretorie do rúk anglických nevzdali sa boja. Tu i tam po krajine jednotlivé čaty Búrov napádajú Anglické vojsko, ale do väčšieho boja sa nepustia. Anglická vláda teda nemôže povedať, že transválska republika patrí už k veľkej anglickej ríši. Búri v takýchto guerillových bojoch vytrvávajú vraj dlho a majú nádej, že skôr-neskôr víťazní Angličania odídu z ich krajiny, lebo Anglicko bude potrebovať vojsko v Asii proti Rusku, ktoré na úkor Anglie chce si v Číne vydobýť väčšie majetky teraz z príležitosti vzbury proti kresťanom v Číne.

Prenasledovanie kresťanov v Číne nadobýva čím diaľ väčších rozmerov. Regentka-cisárovná a jej vláda podporuje tých tak zvaných boxerov takým spôsobom, že pokarhala čínske vojsko, ktoré na boxerov strieľalo, keď títo na jednotlivých miestach okolo hlavného mesta Pekinga vraždili a rabovali kresťanov, ich školy a misijnárske domy. Európske veľmoci pohrozili čínskej vláde, že ak i ďalej bude podporovať boxerov, obsadia Peking, ale tejto výhražky čínska vláda sa nezľakla a ďalej diva sa so zažmurenými očami, ako boxerí vraždia kresťanov. V pokračovaní veľmoci proti čínskej vláde jednoty niet a čo jest, to je len na oko, Rusko chce mať tam osoh na úkor Angličanov. Európske veľmoci krem Ruska majú v Pekingu do 2000 námorníkov na ochranu kresťanov, Rusko však vyslalo tu už 6000 hláv vojska. Anglicko nenie spokojné s takýmto pokračovaním Ruska a nenie vytvorené, že vypukne vojna aby sa riešilo, kto je vlastne pánom v Číne.

KRAJINSKÝ SNEM.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 7. júna. Po svätodušných sviatkoch dnes sa sišli vyslanci k prvému zasadnutiu. Na zasadnutí bolo aj badať, že je už po Turicach, že tedy nastúpil ten čas, keď sa viac nikto nechce pražiť v hlavnom meste, lebo vyslanci sa vo veľkom malom počte sišli. Na dennom poriadku bol návrh zákona o soštatnení zverolekárstva.

Po referentovi Pongrácovi Szilymu, ktorý návrh odporúčal k prijatiu, na krátko hovoril Jozef Farkas.

ktorý sa osvedčil, že návrh neprijíma, lebo sa ním uvažujú nové tarchy na gazdov.

Začím ujal sa slova Gejza *Makfalvay*. Hovoril, že v predstavenom návrhu vidí prostriedok veľkých hospodárskych záujmov, lebo soštatnením zverolekárstva vyhne sa tomu, aby v Austrii mohli ustavične klásť prekážky vývozu uhorského dobytku. Zverolekár nenie obľúbený v spoločenstve, čomu na príčine je krem ťažkosti i jeho dosavadne postavenie. Tento návrh vzbudí chuť ku zverolekárskej dráhe u mládeže, lebo ním sa pozdvihne stav zverolekára. Návrh prijíma.

Franc Major tiež je toho náhľadu, že týmto návrhom dráha zverolekárstva učíní sa obľúbenou. Návrh by bol veľmi dobrý, keby nemal tú zlú stránku, že gazdovia budú obťažovaní štemplovaním dobytčích pasov.

Jozef Madarász, jako prívrženec samosprávy, návrh zo zásady neprijíma. Uznáva, že minister robí všetko možné ku pozvihnutiu hmotného položenia ľudu, ale dobré poriadky návrhu daly by sa uviesť do života i bez naštrbenia stolíčnej samosprávy.

Koloman Thaly osvojuje si zásady *Madarászove*. Uznáva, že je návrh veľmi potrebný a ač zo zásady prijať ho nemôže, uznáva, že ministra pri vypracovaní návrhu viedla najlepšia vôľa. To však už teraz vyzdvihuje, že štátnym zverolekárom neslobodno dovoliť privátnu prax, lebo to by mohlo byť prameňom zdierania.

Minister orby *Ignác Darányi* uznáva, že návrh má i zlú stránku ale čo na svete nemá zlej stránky? Keď by každý návrh nemal tmavú stránku, čím by sa zaoberala opposícia? Návrh neprekvapil nikoho, veď už od poldruha roka zaoberala sa s ním verejná mienka hospodárska. *Major* zamlčal, že návrh práve malým gazdom ťaží pri ošľapaných. Ani to nestojí, že dobytčí pass bude dvojnásobne drahší následkom tohto návrhu, lebo len cena štempla sa málo pozdvihne. Avšak o čo bude drahší štempel, to nabraďí sa gazdom tým, že všade v blízkosti budú mať štátneho zverolekára. Oproti *Thaly*mu bráni dobrý chýr zverolekárov a dokazuje, že štátnym zverolekárom privátnu prax do tých čias nemožno zakázať, pokým nebude dosť diplomovaných zverolekárov. Čo sa týka zásadného stanoviska neodvislej strany myslí, že keď tá strana schvaľuje soštatnenie výučby, teda by to mohla urobiť i pri návrhu, ktorý ináč považuje za užitočný. Ponevác týmto návrhom len vyhrajú záujmy všetkých gazdov, odporúča návrh k prijatiu.

Po ministrovej reči bol návrh vo všeobecnosti prijatý, a po krátkej dišpute prijali ho vyslanci aj podrobne. Zatým rozhodol snem, že do pondelku nebude vydržiavať zasadnutie; v pondelok začne pojednávať návrh zákona o zabezpečení poľnohospodárskych robotníkov a sluhov.

Na konci zasadnutia interpelloval *Ludvik Olay* a

Franc Major v záležitosti nešťastia, udavšieho sa v turlény pondelok v zugligete na elektrickej železnici.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 11. júna. Na denný poriadok dnešného zasadnutia určený bol návrh zákona o pomocnej pokladnici pre poľnohospodárskych robotníkov a sluhov. Pred denným poriadkom žiadal *Gabriel Ugron*, aby inkompatibilný výbor čím skôr pojednával jeho záležitosť, keď že už má všetky listiny pohromade. Predseda tohoto výboru *Apáthy* sľúbil, že *Ugronova* záležitosť bude už v piatok pojednávaná, uao sa prešlo k dennému poriadku.

Referent *Pongrác Szily* obšlrnejšie oboznamoval snem s návrhom o pomocnej pokladnici pre poľnohospodárskych robotníkov a sluhov, odporúčajúc tenže k prijatiu.

Ladislav Rátkay podotknul, že jak málo sa staral snem dosiaľ o ľud. Teraz zadaný návrh mala vláda predostrieť už pred 30-tymi rokmi. Rečník nedrží za dostatočné tých stotisíc korún, ktoré vláda na tento cieľ obetuje. V mene neodvislej strany víta návrh a prosí ministra orby, aby s podobnými návrhmi i na budúce predstúpil pred snem. *Gejza Makfalvay* zaoberal sa s osudom gazdovských sluhov a poukázal na to, že sluha prv považovaný bol za člena rodiny, ale teraz, keď hospodárska trieda dáva do prenájmu svoje statky, koniec je dobrému položeniu sluhov. Návrh prijíma. *Š. Visontay* schvaľuje návrh, lebo bude v prospech robotníkov.

Franc Major poukazuje na pomer medzi gazdom a sluhom predtým a teraz a hovorí, že sluhov následkom ich zlého hmotného položenia rozličené myšlienky, zásady oddeľujú od gazdov. Návrh s radosťou prijíma, lebo je to jeden krok ku opätovnému spojeniu gazdu s robotníkom.

Minister orby *Darányi*, poukázal, že zásadou návrhu je samopomoc cestou spolkovitosti a jeho cieľom je uviesť dobrý pomer medzi gazdom a robotníkom tak jako to bolo prv. Reflektujúc na reči predrečníkov prizvukoval, že keď sa táto ustanovizeň dokáže byť dobrou, štát môže dať i väčšiu podporu. Návrh už dosavád vzbudil uspokojenie jak u gazdov tak i u robotníkov, lebo voči jednotlivým gazdom statočný robotnícky ľud bude zachránený. Zavedie sa i povinné vstúpenie do pokladnice, ale len vtedy, keď to budú žiadať robotníci. Aj minister-ský predseda zaoberá sa s revisiou zákona o čeladi, a tak čím ďalej tým viac bude sa pomáhať chudobnému ľudu. Mnoho očakáva od tohto zákona, ale ešte viac od toho, ktorý je vpísaný do srdca a to je: ľudomilnosť. Čee, aby robotníctvo uhorské ľudomilnosť tohto návrhu pocítilo a preto prosí návrh prijať.

Návrh po reči ministrovej bol jak vo všeobecnosti tak aj podrobne prijatý. Návrh jak bude možno vstúpi do života už 1-vým januárom budúceho roku.

Ako bolo.

Svieti slnko, — mesiac bľadý
 Nebesami hviezdy vodi;
 Ruža kvitne, rastie tráva;
 Rosou mladnú, mráz im škodí.

Jar i leto, jaseň — zima
 Večné tvoria i dnes kolo;
 Radosť i ziaľ' striedajú sa:
 Všetko je tak, ako bolo.

Keď sa ale vókol obzrem,
 Sľa bych bol na inom svete:
 Nevyznám sa, kde som, neviem —
 Snáď sa tomu čudujete?

Príroda vždy tá samá je,
 No menia sa — menia ľudia:
 A tie zmeny netešia ma,
 Radosť v srdci mi nebudia.

Hynie láska, zlosť sa zmáha
 A útulku viera nemá. —
 Rozkazuje, vreští hlúposť,
 Múdrošť mlčí, sľa by nemá.

Náruživosť, pýcha, vášne
 Zasadly si v divé kolo:
 Tak mi ziaľno, tak mi ľúto,
 Že nič je tak, ako bolo.

O obecnej vrchnosti.

Vrchnosť obce rozprestiera sa na každú osobu bývajúcu alebo zdržujúcu sa v obci alebo na území obce a na každý majetok ležiaci v obci alebo jej chotári.

Z pod tohoto všeobecného pravidla vynímajú sa:

1. v aktívnej službe nachádzajúci sa vojaci (všetko jedno či honvéd alebo či patrí k spoločnej armáde) v tých záležitostiach, ktoré sa vzťahujú na vojenskú službu, a ktoré patria k vojanským súdom;

2. budovy slúžiace za stály alebo dočasný byt kráľa alebo jeho dvoru;

3. každá budova slúžiaca za vojenskú pevnosť, alebo ktorá je upotrebovaná k iným vojanským cieľom.

Pod obecnou vrchnosťou rozumieme obecné predstavenstvo a zastupiteľstvo spolu, lebo obec prevádza svoju autonómiu, samosprávu pomocou zastupiteľstva, obecné predstavenstvo ale uvádza do života nariadenia vyšších administratívnych vrchností a nariadenia zastupiteľstva a vôbec všetko robí, čo zákon a vyššie nariadenia obci predpisujú.

Obecné predstavenstvo vstave je tejto svojej povinnosti iba tak spravíť zadosť, keď všetci tí, ktorí bývajú v obci, alebo na jej území, v smysle zákona povinní sú podrobiť sa zákonným nariadeniam predstavenstva a všetko to spravíť, čo rozhodne a nariadi obecná vrchnosť.

Obecné predstavenstvo musí tedy jedon-každý, kto v obci býva, poslúchať; povinnosťou každého obyvateľa je, aby znášal naň pripadajúcu čiastku obecných tiarch, jedon každý obyvateľ obce povinný je uznať to, že mu je obecné predstavenstvo vrchnosťou, oproti ktorej sa musí s úctou chovať, ponevác obecné predstavenstvo, čo také, zastupuje nielen obec, ale stoličnú právomocnosť a štát, ponevác od týchto dostala splnomocnenie k prevádzaniu stoličnej a štátnej administrácie.

V obecnom predstavenstve povinní sme tedy nielen dľa osoby ctíť tých, ktorých dôvera spoluobčanov poslala do obecnej rady alebo do zastupiteľského shromaždenia, ale ich musíme ctíť aj čo takých, ktorí dohromady činia vrchnosť, ktorej povolaním je, aby v obyvateľstve udržala poriadok a do života uvádzala zákony.

Zato ale, že každý obyvateľ obce povinný je poslúchať a ctíť obecné predstavenstvo, môže tože len zákonitě nariadenia vydávať a nemôže vydať protizákonné, osobnú slobodu jednotlivcov bez príčiny urážajúce nariadenia; nesmie sa nikdy dopustiť násilienstva a nikoho nemôže nútiť k vykonaniu niečoho takého, k čomu nenie oprávnené vyššou vrchnosťou.

Obecné predstavenstvo tedy v smysle zákona právom môže požadovať to, aby moc jeho každý obyvateľ uznať, naopak ale každý obyvateľ obce má aj právo požadovať to, aby predstaven-

stvo jeho zákonom zaručenú osobnú slobodu a iné jeho občianske práva v úcte držalo, lebo v konštitucionálnej krajine nerozhoduje násilnosť a moc, ale právo a zákon.

Vrchnostenská moc obce rozprestiera sa aj na rezervistov spoločnej armády a honvédstva, ale len vtedy, keď sú nie v aktívnej službe, lebo z roku 1868-ho 40-ty zákonný článok znejúci o brannej moci hovorí: Na urlaube súci počas urlaubu, v aktívnej službe nestojáci rezervisti ohľadom ich všetkých občianskych pomerov, taktiež aj v trestných a policajných záležitostiach podriaďení sú občianskym zákonom a vrchnostiam. Ponevác je ale každé obecnie predstavenstvo občianska vrchnosť, následkom toho rezervisti spoločnej armády a honvédstva patria pod obecniu vrchnosť.

Ba aj tí spoloční vojaci a honvédi; ktorí sú v aktívnej službe, ohľadom tých občianskych pomerov a zaviazaností, ktoré sa nepofahujú na vojanskú službu, stoja pod občianskymi zákonami a vrchnosťami.

O uhorskom občianstve a zaopatrení tohože.

Každý človek má rodnú zem, bydlisko, vlasť kam je príslušný.

Kto je do Uhorska príslušný, kto tu prevádza občianske práva a zato snáša obecnie farchy, ten je uhorský občan.

V smysle 50-ho zákona z roku 1879-ho uhorským občanom je:

1. zákonné deti uhorského občana;
2. nezákonné deti uhorskej občanky, v oboch pádoch aj vtedy, jestli že sa narodily v cudzozemsku, tedy nie v Uhorsku;

3. od cudzozemskej ženy zrodené nezákonné dieťa uhorského občana, jestli sa uzákonní;

4. tá cudzozemská žena, ktorá sa vydala za uhorského občana;

5. ten cudzozemec, ktorý obdržal od ministra vnútra listinu o udelení občianstva, alebo komu kráľ za služby v prospech krajiny vykonané udelil občianstvo.

Zo všetkého tohoto tedy to nasleduje, že uhorské občianstvo možno si štvorakým spôsobom zadovážiť, asíce:

1. zrodením;
2. uzákonením;
3. manželstvom;
4. udelením občianstva.

Jako si môže cudzozemec zadovážiť uhorské občianstvo?

Jestli že niekto dostane od ministra vnútra, alebo od kráľa také písmo, v ktorom je vypovedané, že je patričný už teraz uhorský občan, tedy že patrí k uhorskému národu a účastný je práv tohože.

Takúto listinu dostane len ten cudzozemec, ktorý:

1. sám vybavuje svoje veci, alebo jak má zákonitého zástupcu;

2. kto je prijatý do sväzku niektorej uhorskej obce, alebo kto má výhľad, že ho niektorá obec do svojho sväzku prijme;

3. kto tu bez pretrzenia 5 rokov býva;

4. kto sa celkom slušne chová;

5. kto má toľko majetku, alebo má taký zárobok, že môže slušne seba a svoju rodinu udržať;

6. kto od 5 rokov platí tuná daň;

7. koho niektorý uhorský občan zákonom zodpovedne adoptoval, za svojho prijal.

DOPISY.

Z Hradišťa, nitrianska stolica.

Otený pán Redaktor!

Nemôžem sa zdržať, abych nezdelil ct. čitateľom tohoto obľúbeného časopisu, že sme boli na Ducha s processiou v Mariathali. Ani vypovedať nemožno, jak mnoho katolíckeho sveta sa sišlo so všetkých strán. Nesmiem mlčaním pominúť ani horlivosť farára v Marienthali pána Everista Čajkovského, ktorý k úcte Matky Božej kláštor tak okrášlil, že je radosť naň pozreť.

Keď som videl tu tie obrovské zástupy ľudu, srdce mi radosťou zaplesalo. Zároveň presvedčil som sa aj o tom, že veru ľudárske časopisy nemajú pravdu, keď tvrdia, že liberáli a liberálny duch pokazili úplne kresťanstvo.

Čo sa týče úrod s tými sa nemôžeme veľmi chváliť. Raže sú biedne, pšenica (žito) a jačmene by boly, lenže by potrebovaly dažďa. Ovocie všetko odpadlo.

S úctou

Vulgan M.

Baden, v Rakúsku.

Otený Pán Redaktor!

Čítam náš obľúbený časopis už od dávnejších časov a ešte som z mojej rodnej obce Rudinska, žiadneho dopisu nečítal. Ale nenie ani div, že nikto nedopisuje, lebo nemá kto, keď všetci mužskí chodia svetom, s remeslom drotárskym, nielen dospeli, ale aj chlapeci v 10-tom roku už domovinu opúšťajú a putujú svetom. Krem rychtára, podrychtára, boženka a učiteľa iného mužského niet v obci, čo by ho so sviecou hľadal, len samé ženy, a malé deti. Ba ešte aj ženské, ktoré nemajú doma práce, odchádzajú na zárobky do Moravy a Sliezska, ku cukrovej repe, a tak celé leto pracuje za ten dosť maličký denný plat, ktorý pozostáva z jednej koruny, bez všetkého kostu.

Na podzim sa ale každý vracia s pár, v potu tváry vyrobenýma grošmi ku svojim domácim, ktorí ho už so dňa na deň očakávajú, aby mohli krajinskú daň, a obecniu príražku vyplatiť, ktorá je v našej malej dedinke nadmier vysoká. Veru divno to vyzerá u nás, lebo každý si dá dobre platiť, tak na príklad nášmu neslušskému pánu farárovi, keď vofakto zomrie a príde sa nad jeho rakvou pomodliť, a pár pesničiek s organistom zaspievať zato musíme platiť 30 korún a kostolníkovi 3 koruny, spolu tedy 33 korún, kdežto sme za našich predošlých farárov a administrátorov platili len 10 zlatých, chudobnejší 8 zl. a celkom chudobní 5 zl. a s tým bol vyplatený pán farár, organista a kostolník. Teraz ale nie je rozdielu medzi chudobným a bohatým. Ináč je náš pán farár hodný a horlivý človek, keby nám len tú pohravnú taksu natoľko znížil, jakú pred ním bývali farári brali dľa kanonickej visitácie.

Ponáhľam sa tiež dať na vedomie, jako nám teraz remeslo v cudzine ide. Drotársky obchod klesnul natoľko, že už nosíme krpce, lebo na čizmy nám nestačí; naše čizmy derú iná ľudia.

S Bohom

Drotár Trenčan nateraz v Badeni.

Rodinný kruh.

Čistotný dom.

Medzi najblavnejšie okrasy gazdinej patrí: čistotný dom.

Nenie nad to krajšej — dodajme ku tomu — že ani užitočnejšej veci, jako keď je náš milý dom čistý, úhľadný a príjemný.

Mnohá ženská, jako to zvykli hovoriť, má už v krvi cit upratúvania a čistoty. Tak sa narodila, tak vychovala. Lebo dobrý Pán Bob vie, ale opravdu k tomu treba sa zroditiť, vychovať. Ale žiaľ, sú aj také ženy, ktoré takrečeno len z prinútenosti čistia svoje domy. Navyknú ku nečistote, špine — jako dudok — ani si nevšimnú, že veru susedia a prípadne aj cudzí ich môžu snadno ohovoriť.

Však ale bývanie naše nielen preto máme čisto držať, má to veru veľa iných príčin.

Ja teraz obrátim zreteľ len na dve

Prvá príčina je: naše zdravie, ktoré je našim najdrahším pokladom; viac stojí nad zlato, peniaze, bohatstvo, majetok a všetky poklady zemské. Čo to všetko stojí, keď nemáme zdravie! Čistota je najvernejší ochranca zdravia; nečistota ale ho najprv naruší.

Bývanie daktorej rodiny — zvlášte na horných stranách našej milej vlasti — je celkom také, aby som sa po našsky vyslovil, jako chliev. Tam sú v jednej chyži ošípané, kury, tefatá atď.

Ľudkovia moji, jaké povetrie môže byť v takejto chyži!

Tiež čujem odpovedať: to stojí, však ale takto žije chudobný človek! — Dobre mu padne, keď z ošípaných,

kureníec, teliat utrži groš. Toto ale len tak môže dosiahnuť, keď drží drúbež na teplom mieste.

Ale ja zas to poviem, že veru tam nemôže byť groš, keď sa zdravia vystahuje! Jestli je gazdina múdra, spoprivá, viac groší môže učiniť z iného, nežli z drúbeže v chyži dochovávanej, ktorá popri nečistote, neporiadku, zaplaví bývanie ešte aj chrobačou.

Dušou čistoty je časté prevetrovanie. Preto treba každodenne viac ráz chyžu prevetriť, lebo dobré povetrie práve tak potrebujeme, jako zdravý pokrm. Ešte aj v zime máme aslee dva-tri razy prevetrovať, ale nie obloky zahľabať, škáry npehávať; nech prejde povetrie každý kút chyže.

Druhá príčina, pre ktorú má dobrá gazdina dom čistotne držať je: že gazda len čistú, poriadnu domácnosť môže opravdu milovať.

Ten gazda, ktorý nemiluje svoju domácnosť, málo sedí doma. Radšej uteká z neho, nachodí si miesto v krčme, alebo kde inde.

Čistotné, poriadne bývanie viaže pracovitého človeka ku ohnisku, aby si tam vypočinul, od práce zbytočný čas tam trávil v krhu svojej milej domácnosti.

A konečne čistotnú gazdinu nielen jej domáci ctia, ale ctí ju každý, kto ju pozná.

Do čistého domu každý rád vkročí, duch sa mu poteší; kdežto nečistý, neporiadny dom nielen gazdinej, ale celej domácnosti na haňbu slúži.

Opravdový gazdovský dom.

Opravdový gazda s telom-dušou je prirastený ku tomu malému príbytku, v ktorom sa narodil, vychoval a ktorý po svojom nebohom otcovi zdedil.

Každý strom, každý kameň, nástroj upomína ho na driečnych rodičov, predkov. Ba, keď už má dačo nové zaopatriť, ani to staré neodhodí, váži si to a s úctivosťou skrýva.

Túto úctivosť, túto starosť vidia, pozorujú aj deti. Je to veľké uspokojenie na dačo súceho gazdu, keď aj deti znajú uctiť a oceniť nádoby otcov. Lebo jak veľká boľasť je to pre otca tá myšlienka, že ovocie trpké jeho práce príde do rúk mánotratníka: tak nevýslovné uspokojenie je, keď zná, že v dome jeho zostanú hodní potomci.

Nemôže sa udat väčšie nešťastie v gazdovskej rodine, jako keď sa musí od svojho ohniska rozlúčiť!

Bohužiaľ, toto nešťastie za našich časov je veľmi časté. Preto bynie gazdovský ľud, lebo jednotlivé domy pustnú.

Vidíme, so dňa na deň čítame, že gazdovskému ľudu chce každý pomôcť. Jedon týmto, druhý tým spôsobom.

Slee najpríčinlivejšiu pomoc v prvom rade treba tam dnu v gazdovskom dome poskytnúť. Lebo dotiaľ nemožno celej vrstve ľudu pomôcť, pokiaľ neoblažíme jednotlivcov.

Rodičia môžu veľa učiniť. Oni mali by v srdeciach dietok svojich vzbudiť lásku oproti rodičovskému domu.

ba čo viac prítulnosť k nemu. Lebo, keď dakto miluje svoju domácnosť, ten sa bude usilovať takovú tisícná-sobným spôsobom sladkou urobiť, do rozkvetu priniesť.

Prítulnosť k rodičovskému domu často divy tvorí. Človeka učí vynalezavým, povzbudzuje ho ku zápasu, vynalezaniu takých prác, na ktoré by medzi inými okolnosťami nebol ani pomyslel. Teraz to učí, vynájde, lebo miluje rodičovský dom, vynie sa ku ohnisku...

Jedon gazdovský dom už-úž bol na spustošení. Gazda, miesto toho, žeby sa bol usiloval s vytrvalejšou prácou sebe pomôcť, horko vzdychal a nariekal. Onedlho prišiel domov od vojska jeho syn, kde videl mnoho, skúsil mnoho, ba aj konal mnoho. Rodičia ho prijali s trpkým sťažovaním a zas len plačúce ponosovali sa, že im už len jedon kúsok roličky zostal.

— Drahý otcé, — riekol syn, — s plačom ďaleko nezájdeme, alebo snáď celkom zhynieme. Tak sa pamätám, že tá zem je hlináčka, za ktorú by hrnciari susedného mesta pekné peniaze dali. Tam, kde som ja chodil, takúto zem hľadajú. Za jedno naloženie platia aj 8—10 korún.

Otec sa usmial v svojom žiali na takúto reč. Ale syn sa neuspokojil. Lebo chcel žiť aj naďalej v rodičovskom dome, vinul sa k starodávne mu kutrisku, na ktorom ešte aj starého otca znal. Neuspokojil sa teda, ale zaniesol v jednej nádobe trochu hlíny do mesta hrnciarom. A čo sa stalo? Zem sa skutočne ukázala výbornou a gazda vyplatil onedlho celú svoju dlžobu.

Jako tento gazda s tou hlinou učinil, môžu probovať iní s pieskom, kamením a drevom, alebo so sto inými veciami.

Aj so mnou sa udal jedon pád, ktorý sa práve sem hodí, teda ho rozpoviem:

Mnohí z nás, ďalej bývajúcí, majú vinohrady, ovocné sady na mieste chýrečné víno rodiacom. Musia za drahé peniaze kupovať žrde na oberanie húseníc, to poryská do motýk a rýfov, slovom týmto podobné náradie. Les ale majú pred samým nosom.

Pýtam sa jedného vinára, čo a ako mu ide?

— „Pri otváraní“ už len ide dajako, ale veru v zime bieda.

Teda z toho lesa by nebolo možno poctivou cestou na takéto žrde, alebo poryská súce drevo zaopatríť? — A ukázal som na veci za drabý peniaz kúpené.

— Ale veru áno, — odvetil vinár.

— Teda pre lásku božiu, — hovorím mu, — či by ste nemohli cez zimu takéto nástroje strúhať! Dovolíte, aby majitelia vláčili z mesta za taký drabý peniaz tieto veci!?

Vinár sa zadivil.

Na budúcu jar mal už veľkú zásobu tohoto. Jeho gazdovský dom pretvoril sa cez zimu na malú dielňu. Majitelia s radosťou videli, že nástroje tieto na ďaleko kupujú a vynášajú. A od tých čias aj iní gazdovci takové dorábajú.

No vidíte, takto by bolo treba v každom gazdovskom dome rozmýšľať a činiť. Čo bude gazdov veľmi napomáhať, jestli že sa úprimne vinú ku domu, v ktorom žijú.

BESEDNICA.

Beda ľudom, ktorí neplatia krajčirovi.

Humoreska od Abukazema.

V jednom meste, netreba zrovna povedať v ktorom, žil pred niekoľko rokmi mladý človek, menom Spiro Nebrigič.

Spiro Nebrigič nebol práve krásny človek, ale keď pravdu mám riecť, nebol ani ošklivý, bol ako najviacerí, prostrednej postavy, starý, dľa krstného listu, 28 rokov, a veselý, jako obyčajne ľudia bývajú v tom veku, keď človeku všade nádeje kvitnú, a keď ešte má človek právo stavať v povetrí zámky. Tak i hrdina našej poviedky veselo požíval svoju mladosť a kedykoľvek si vzpomnel na svoju minulosť, musel sa priznať, že bohyňa šťastia vždy mu bola priaznive naklonená. Ale človek nikdy nevie, čo mu je vo hviezdach napísané; to je preňho tajomstvo, ktoré on zvedieť vopred nemôže. Dnes sa na neho šťastie najľubejšie usmieva a zajtra má na krku všelijakú biedu.

Spiro býval na trefom poschodí vo veľkom dome, a žil z nepatrných dôchodkov, ktoré mu po smrti otcovej zostaly, a mal len toľko, že sotva sa mohol chlebom nasýtiť. A tak je prirodzené, že sa musel chytro zadlžiť. Bože môj, aký by to bol veľkomestský mladík, aby nemal dlžoby!?

Medzi jeho veriteľmi najtvrdosijnejší bol istý krajčír, ktorý neustále naňho útočil, všade sa mu na päty lepil — a on platiť nemohol. Avšak jeho zlý osud vždy riadil jeho kroky tak, kde sa so svojím krajčírom stretol. Ačkoľvek sa vyhýbal ulici, v ktorej krajčír býval, nič to nepomáhalo, vždycky ho stretával. Vošiel-li do hostinca, krajčír sedel tam za stolom; vošiel-li do kaviarne, hneď spatril tvár svojho krajčíra: tak sa to podobalo, že ten človek je všade prítomný, na každom mieste súčasne, len aby úbohého Spiru mučil a kazil mu chuť i dobrý rozmar.

Ľuba Zvekič menoval sa ten mučiteľ, to vtelené prekliatie pre úbohého Spiru. Už na jeho tvári bolo pozuť, že je k tomu stvorený...

Tak míňal sa deň za dňom, až jedného rana zaklopal niekto na dvere Spirove. Bolo veľmi včasne a Spiro ešte ležal v perinách. Práve sa mu snívalo o jeho krajčirovi. Hneď si pomyslel, že je to on a že prichodí už pred svitaním pýtať od neho dlžobu.

„Kto je to?“ zvolal Spiro, keď ten zvonku zaklepal po druhý raz.

„Ja!“ znela odpoveď.

„Ha, znám ťa, ničomník, hneď som vedel že si to ty!“

„Jako? Čože, si ma poznal?“

„Že ťi som ťa poznal, ty starý vreckár!? Odprac sa od mojich dverí, lebo ja ti neotvorím, ani keby si tu trebárs na kolenách prosil.“

„Čo, tak ma nepustiš?“

„Hneď sa prac a ďakuj Bohu, že som ťa nechytli za pačesy, a neshodil ťa so schodov, žeby si si bol väzy zlomil!“

Teraz už nebolo počuť zvonku odpovede, a Spiro s uspokojením v tichosti naslúchal, ako sa kroky vzdávajú. Ešte vyslovil za ním niekoľko hromov — a všetko utíchlo.

* * *

Tobo večera obdržal Spiro Nebrigič list od svojho strýka, ktorý žil v blízkom meste a bol veľmi bohatý. Oznamoval mu, že ho vylúčil z dedičstva pre jeho zovňajšie chovania, lebo nielen že neuznal za hodné otvoriť mu rano dvere, ale ešte mu tak počestne nadal.

Úbohý Spiro myslel, že to bol krajčír všadebol, klepajúci na jeho dvere, a zatým to bol jeho strýc, ktorý sa mu za také prijatie vydedením odalúžil.

* * *

Hneď sa vydal na cestu k strýkovi, aby mu vysvetlil nedorozumenie.

Zatým čo bol na návšteve u strýka, ostatní jeho veritelia použili príležitosť, rozpredali jeho movitosti a vyrovnali sa, ako mohli.

Keď sa milý Spiro vrátil domov, nemal si ani na čo sadnúť.

Mimo to u strýca nič nevykonali, lebo keď ho bol odohnal od dverí, strýc sa rozhneval a odplatil mu požičku — neotvoril mu ani dvere.

* * *

S tou trochou peňazí, ktorú mal vo vaku, odišiel do hostinca na nocľah. Okno jeho izby viedlo na ulicu.

Na oprotivnej strane ulice žila mladá, pekná vdovička. Spiro ju zazrel — a ona zazrela Spiru. Spiro potreboval lásku, aby mu poskytla útechy v jeho nesnádzach. A vdovička — ? — Spiro sa tedy zamiloval.

To ženské stvorenia tam na oprotivnej strane ulice zdalo sa mu schopné hrať úlohu potešiteľa. Keď na ňu pohliadol, zapomenul na svoj žiaľ, tým skorej, pokiaľ spozoroval, že i ona naň s láskou pozerá. Raz sa odvážil vyznať jej lásku, a — svatba bola ihneď dobovorená.

Spira dostal peknú, mladú a pritom ešte bohatú ženu. Zase tedy paprsek šťastia zasvitol v jeho živote. Život znova začal sa mu ľubiť.

Ale všetko marné, keď nešťastie kráča človeku za pätami.

* * *

Spiro a jeho žena Marka žili z počiatku v najväčšej spokojnosti. A čo ich robilo ešte šťastnejším, bolo to, že ho od jeho svatby krajčír už nemučil.

Raz prišiel domov z prechádzky. Šiel ako obyčajne do žiennej izby, aby jej riekol: „Už som tu!“ Ale nebolo jej tu. Na jednom stolku ležaly dva listy; jedon bol písaný jej rukou a druhý bol rozpečatený. Spiro vzal chytro prvý a prečítal ho.

A v tom liste stálo:

„Neverník! Hanba vám, čo ste so mnou urobili! Tak ste sa predo mnou pretvarovali, a ja som nič netušila. Skrývali ste predo mnou, že milujete druhú, ale chvalabohu, toto písmo, ktoré som náhodou rozpečatila, otvorilo mi oči. Proti takým dôkazom nenie vám možno sa ospravedlniť. S Bohom Marka.“

Spiro div že neodmlal. Sotva mohol vziať do ruky druhý list, ktorý znel nasledovne:

„Pane! Svojím ožením, pravda, ukázol ste mi, ale náhodou viem, kde teraz bývate. Teraz ste tu a viete, jaké právo ja nad vami mám. Preto vyplňte svoju povinnosť, chcete-li vyhnúť škandálu; lebo vaša pani ešte o tom nič nevie. Ale v najbližšom čase dozvie sa o všetkom. Luba Zvekič.“

Spiro, ako by doňho hrom udrel. Luba Zvekič — no, teraz bolo všetko jasné, veď tak menuje sa jeho krajčír. A kto je tomu vinný, že „Luba“ je tiež ženské meno.

Hľa, zas nové nešťastie priniesol Spirovi ten prekliaty krajčír!

Teraz bola prvá jeho starosť vyhľadať Marku. Ale kde ju najde? Myslel tak aj onak, až sa rozhodol ísť k jej rodičom. Chcel im vysvetliť celú vec, aby mu pomohli ženu hľadať.

Keď prišiel na železničnú stanicu, — jaký strach ho prejal! Videl zase krajčíra, ktorému má ďakovať za najnovšie svoje nešťastie. Tento meral ho zlopestným pohľadom, ktorým mu predpovedal nové nešťastie. Spiro nechtiac so svojím krajčírom cestovať na jednom vlaku, zostal na stanici a vydal sa na cestu až o hodinu s nasledujúcim vlakom. Avšak keď už jeho vlak došiel na miesto, kde bývali rodičia Spirovej ženy, vyšinul sa vlak z kolají a mnoho cestujúcich bolo raneno, medzi nimi i Spiro zlomil si ruku.

A tým zase bol vinný krajčír, lebo keby sa bol na stanici Spirovi nezjavil, tento bol by šiel s prvším vlakom a šťastne bol by došiel cieľa. V stave bezvedomia bol odnesený. Keď prečítal, ležal v dome svojho svokra, a pri jeho posteli sedela jeho milá Marka, utierajúc si slzy.

Spiro nemohol prehovoriť ani slova, len vzdychol: „Marka!“

Táto sa usmiala a vravela;

„Drahý Spiro, viem teraz už všetko. Opušť mi, že som ti toľko ukrivdila, ale ty si mi nemal zatajiť, že si pánu Zvekičovi dlžen, nateraz je už všetko v poriadku, vravel so mnou, a ty sa chytro uzdravíš. Pán Zvekič ťa už nebude mučiť, nebude ti veštiteľom nešťastia.“

Marka ho poľúbila, roniac slzy. Jej opatere mal čo ďakovať, že za niekoľko týždňov tak sa uzdravil, že mohol ísť opäť udobriť rozhnevaného strýca. Starec sa nemohol vynadiť, čo nešťastia môže priniesť jediný ne-

vyplatený krajčír. Odpustil Spirovi a pozval smierených manželov, aby žili v jeho dome; čo oni aj radi urobili, lebo ten hrozný krajčír presťahoval sa práve prez ulicu proti ich dosavádznemu bytu.

Poučenie tejto historiky je: „Platte krajčírom!“

Slúbenec.

Napísala: *Terezia Klemensiewiczova.*

Otec chcel ju vydať za pána Ambroža, ale ona sa tomu rozhodne oprela. Umienila si vziať si Zena, alebo radšej zostať starou pannou. Mala pravdu. Každá na jej mieste bola by tak urobila.

Pán Ambrož bol starý mládenec s veľkou lesknúcou sa lysinou a nosom, ozbrojeným tmavými okuliarmi. Zpod týchto okuliarov díval sa na ľudí začervenalými očiami tak vážne, že Amálku až mráz prechádzal a zmocňovala sa jej nepochopiteľná bázeň. Mal dlhé bajúzy a bradu nedbale na širokých prsoch rozčuchranú.

Nudným bol k zúfaniu. Nevedel vraveť zhola o ničom, spev a hudbu nesniesol, tanec zásadne zavrhol. S otcom Amálkiným viedol dlhé, učené dišputy, jej ale hlasom tichým, ako keď padajú dažďové kvapky, prečítal svoju obľúbenú knihu o hviezdach.

Hovorilo sa, že obdarený bol šľachetným srdcom a nevšedným vzdelaním. Tieto prednosti však, zvlášte posledná, boli by sa ľúbili skôr študentom univerzitným, nie však 18ročnej slečinke...

Zeno, ah to bol niečo inšieho! Štíhly, pôvabný, modrooký šuhaj, nosil krásne strihané hlasy a bajúzy. Vtipy o prekot sypaly sa z koralových úst, tancoval, spieval a hral utešene.

Poznala ho na ktoromsi bále. Bol okúzľujúcim, keď tancoval. Mal na sebe pekný odev, ktorý mu stál ako uliaty.

Nikto dôkladne nevedel, odkiaľ je a kedy sa zjavil v meste, odkiaľ bral peniaze k rozmarnému životu, módnym šatom, to tiež nevedel nikto. Jediné Amálke sveril sa časom, že má panstvo v ktorejś stolici. Musel byť veľmi rozumným, lebo neraz klopaúc prstom na čelo, hovorieval: „Nezahynie, kto tu niečo má!“ Predsa vieme, že hlava je pokladaná za sídlo rozumu.

Milovala ho celým obňom svojho osemnásťročného srdca a pritom vedela, že je navzájom tiež tak vrele milovaná. Jaký tedy div, že odprela vŕli otcovej, ktorý ju chcel vydať za pána Ambroža a umienila si vziať si Zena, lebo radšej zostať starou pannou.

* * *

Na bále panuje úplná volnosť, starí hrajú v jednom kúte v karty, mládež popíja uhorské víno a chutne tancuje. V jednom rohu sály vedie pán Ambrož s nastávajúcimi svokrom učený rozhovor, v druhom sedí smutne zadumená Amálka. Nad ňou sklania sa štíhly, modrooký Zeno.

„Najdrahšia!“ šepká. „Zajtra odcodím na niekoľko dní na moje panstvo usporiadať si svoje záležitosti... Otec ma volá... musím odísť... Najdrahšia, snáď darovala by si mi nejakú pamiatku?“

Pozvoľným pohybom vzniesla ruku, chcúca z kučeravých vlasov vyňať púček bielej ruže, ale on ju v tom prekazil. Chytil ju za ruku vo svojich dlaňach, vtisol na ňu dlhý bozk a rozpínajúca drahocennú náramnicu, starú pamiatku rodiny, riekol:

„Vždycky zdobila tvoju rúčku, bude mi najmiljšou pamiatkou. Budem ju nosiť, dokiaľ sa nevrátim...“

Odišiel. Čakala naň dlho a trpezlivo, ale — nadarmo. Zmizol jako kameň, hodený do vody.

Zbrozila sa, že ho potkalo niečo strašného. Snáď ťažko ochorel alebo umrel. Nespala, nejedla, vo dne v noci plakala.

Len po niekoľkých mesiacoch, keď skľúčenosť sošpatila jej krásu a strhala mladú silu, počula chýr o jeho živote.

Noviny oznamovali, že polícia hľadá štíhleho, modrookého mladíka, ktorý nosí vlasy krásne do čela pristrihnuté a posledne dal sa menovať Zeno. Dovedol sa vraj votreť do vyšších kruhov spoločenských, kde si privlastňoval obratným spôsobom strieborné stolové náčinie a vymanil od dám drahocenné rodinné skvosty...

HOSPODÁRSTVO.

Čoho je väčšia čiastka v zemi!

Kopecková priniesla utešené pekné nové zemiaky zo zahrady.

— Pozri starký, vetila s blaženou radosťou, takéto krásne zemiaky sa nám už dávno neurodily.

— No starká, teda na radosť tohoto dnes večer povolám mladého p. učiteľa na hostinu. Ale potom nech že bude aj dobrá večera!

Tak sa stalo, jako chcel Kopecký.

Priateľská večera sa parila tam na rodinnom stole. Kopecká sa veru preukázala. Ale nie s tým, že nepočtetné jedlá nosila na stôl, ale čo málo varila, to bolo chutne varené.

Chutné bolo všetko, ale Kopecký neznal sa nasytiť výbornou chuťou nových zemiakov.

Pán učiteľ bol ale takej prírody, že za šticu chytil príležitosť, teda aj teraz na mnohé chvály takto rieknuť:

— Hej pane Kopecký, mnohí chvália, požívajú tento požehnaný pokrm; mnohý chudobný človek by bladoval, keď by ho nebolo; ale málo ktorí znajú, že teda vlastne jako a jakým spôsobom došli ku nám tieto dobré zemiaky.

Kopecký hľadel na p. učiteľa, potom prežrel v ústach majúci kúsok a takto vetil:

— Čo mám tajiť, veru ani ja sám neznám. Ja som sväte veril, že zemiaky sú tu od počiatku sveta. Aj do školy som chodil, ale veru som nič nepočul o nich; alebo snáď mi už vyšlo z mysle.

— Práve preto by bolo potrebné písať o takýchto veciach, nie ale o kadejakých darebniciach, bláznivostach, jako to za terajších časov zvykli.

— Prosím pekne p. učiteľa, aby mi to na krátce vyrozprávali.

— Veľmi vďačne pane Kopecký.

— Ty starká, poď aj ty dnu, lebo to bude zaujímavé načúvať.

Pán učiteľ zapálil si na fajku, potom započal:

— Bolo to asi prostriedkom šestnásteho storočia, keď Franc Drake anglický námornícky dôstojník poslal z Ameriky jednomu svojmu v Londýne bydliačemu priateľovi medzi iným aj zemiaky; už jako na pestovanie. Európean veľmi sa zaradoval tejto rastline, však ale radosť jeho sa čoskoro na taký hnev premenila, že zemiaky takmer vykynožil zo svojej zahrady.

— Ej, musel to byť čudný človek ten Angličan — vpadne do reči Kopecký.

— Nie veru. Ale Angličan si myslel, že zo zemiaka majú sa jesť tie bobule, ktoré visia von na vňati. Bobule pod jaseň ožlkly. Dal ich teda zobrať a povolal najprednejších mešťanov na hostinu, že aby teda americké ovocie dľa poriadku a spôsobu ukázal. Ku koncu hostiny priniesli na stôl zakrytú misu. A domáci pán povstal, v krásnej reči takto premluvil k svojim hosťom: „Hľa, eteni hostia moji, okúste toto americké ovocie, ktoré môj priateľ Drake tým cieľom poslal, aby sme ho aj v Anglicku pestovali. To mi písal, že bylina táto bude u nás v Európe požehnanie!“ Páni zvedave vynímali potom ovocie z misy, ktoré bolo výtečne na masle vypečené. Ale div-diváci! chýrne ovocie bolo tak oškľivej, zlej chuti, že hostia takto vykriekli: „No, toto môže byť v Amerike dobré, ale tu, tak sa zdá, nedozreje“. Domáceho pána to tiež mrzelo a rozkázal zahradníkovi, že aby bylinu túto z jeho zahrady vykynožil.

— Veď to len nečinnil ten hlúpy zahradník, — vykriekne Kopecký.

— Tak sa zdá, nie, lebo výpravka zneje ďalej takto. Bolo pozdné jasenné rano. Domáci pán sa prechodil po zahrade. Zrazu nalezne v ohni — vlastne v popole — zahradníkom rozloženého ohňa pečené zemiaky. Jedon rozpučil, a hľa: z pariacej sa bobule výtečná vôňa ude mu do nosa. Taká vôňa, jako dnes pečeného zemiaka.

— Ty chlapče, — pýtal sa zahradníka, — čo sú toto za bobule?

— Tie nariastly na koreni americkéj byliny, vetil chlapec so smiechom.

Domáci pán sa len teraz divil. Nuž veď už zná tajnosť! Mal nie nad zemou ale v zemi hľadať. Na novo povolal svojich hostov. Pravda, aj títo sa dívali, čudovali.

Nevedeli prechváliť. Pravdu má Drake, že to bude požehnanie pre našu krajinu.

Čo bolo prirodzenejšie, jako že sa chýr o tejto bylino čoskoro rozšíril. Trebárs pomaly, ale vždy vo viac a viac krajinách ju pestovali.

V našej vlasti len prostredkom minulého storočia počali ju pestovať v horných stolicach. Jako v cudzozemsku, tak aj u nás v zlom chýre stála táto užitočná bylina. Hovorili, že kto bude z nej jesť, zomre. Lebo páni ju preto priniesli, žeby chudobný ľud od nej vyhynul. (Už aj vtedy boli závratníci.) Múdri ľudia medzi tým pevne horlili za pestovanie zemiakov. Vysvetľovali ľudu a rozdávali zdarma na sadenie zemiaky. Ale ani Uhria nepotrebovali za dlhý čas zemiakov. Čo dostali, do jarku ich hádzali. Jedon boršodský zemský pán však ich posbieral a dal zasadiť — do svojej vlastnej role. Úroda sa vydarila. Potom sa parily na stole dobré zemiaky. Služobní ich okúsili, vyrozprávali roľníkom, ktorí potom začali krasť novomódny pokrm.

— Chvála Pánu Bohu, že len kradnú — hovoril zemský pán, — aspoň ich potom aj oni budú sadiť. A dnes? Už nemusím ďalej vyprávať; pán Kopecký to znajú.

— Znáť veru, ale začiatok som poteraz ešte nevedel. Teraz už opravdu o mnoho viac ctím túto dobrú bylinu.

— Je naznačeno, že odkedy sa zemiaky rozšírily, nebolo v krajine takého hrozného hladu ako predtým.

— Teda veru takto by sa malo ľudu mnoho o všeličom písať a učiť, vyprávať, vtedy by nemal chuti podaromne politisovať.

— Ešte len to chcem povedať, že — hneď aj započnem. —

— Nech sa páči, vďačne!

— Jedon raz potomok jednej dobre majúcej sa gazdovskej rodiny, jedon ľahkomyselný mladík tým sa chvastal, že z jakej šľachtickej famílie on pochádzal. Jedon starý učiteľ mu takto odpovedal:

— Táto familia podobná je ku zemiaku. Jej väčšia časť je v zemi.

— Ej, či mu dobre povedal!

— A tak je to aj pane Kopecký.

— Lebo často klame sa človek, keď len dľa zovňajška súdi a nevynasnažuje sa vec aj vnútorne skúmať. Daes ľúbia posúdiť ľudí len dľa zovňajšku a nie znútra, zo šľachetnosti srdca.

— Dost je to chyba, veľká chyba. Ale teda pán učiteľ však ver budete aj po druhý raz tak dobrý môj skrovný dom navšívť.

— Preto som ľudový učiteľ, aby som bol celkom — ľudu.

— Nech vás Pán Boh požehná pán učiteľ!

CHÝRNÍK.

Kde bude letovať jeho veličenstvo. Jeho veličenstvo ako i posledné časy každoročne tak i tohto leta odpočinie si v Išli. Do Išlu odcestuje jeho veličenstvo už koncom tohto mesiaca a pobudne tam až do septembra. Ovšem jeho veličenstvo svoje letovanie viac krát pretrhne a to z príležitosti veľkých vojenských manévrov v Haliči a z príležitosti svojich 70. narodenín 18. augusta, kedy na počť kráľa usporiadané budú tiché slávnosti.

Sobáš dediča belgického trónu, princa Alberta s bavorskou kňažnou Alžbetou bude koncom júla v Mníchove. Pri sobáši prítomný bude aj náš kráľ s neeckým cisárom Vilhelmom.

Úradná návšteva. Főišpán trenčianskej stolice Gejza *Osztrólczy* úradne navštevuje jednotlivé okresy stolice. Minulý týždeň navštívil okres žilinský a čacanský. Tak v Žiline ako aj v Čaci prijalo obecnstvo hlavného župana milými ováciami. Na bankete pozdravil hlavného župana v mene kat. kňazstva farár rajecký Karol Baross, a večer počas faktu povedal peknú reč v mene obecnstva mesta Žiliny tamojší katecheta Jozef Gáli. Z vítaniek a pozdravov je zrejme, že si všetky krubý trenčianskej stolice főišpána *Osztrólczy* ctia a váža a že v stolici prestávajú tie trenice, ktoré tak veľmi škodily celej stolice.

Dr Július Wlassics minister výnčby so svojou rodinou došiel ku Štrbskému plesu, kde je hosťom Jozefa Szentiványiho staršieho.

Slávnosti v Štiavnicí. Dňa 30. júna v Štiavnicí slávnostne otvorila novú skvostnú patriu baníckej akadémie a zároveň dva krajinské spolky budú tu mať svoje ročné valné zhromaždenie: Krajinský uh. lesnícky spolk a Krajinský uhorský banícky spolk. So strany vlády prítomní budú: minister financií Lukács, minister orby Darányi, štátny sekretár Bela Graenzenstein a krajinský vrchný lesnícky majster Július Scholtz. Predsedovia dvoch spolkov: barón Desider Bánffy, Alexander Wekerle a gróf Gejza Teleki pravda tiež prídu na zhromaždenie. Slávnosti potrvajú za tri dni a hostia urobia i viac výletov na okolie.

Doktorský diplom gr. Batthyányho. Z Viedne oznamujú, že na tamojšej universite grófa Ladislava Batthyányho, prešporského veľkostatkára dňa 9. t. m. povýšili za doktora lekárskej vedy. Gróf už pred niekoľkými rokmi zadovážil si doktorát chemie a teraz keď má už aj lekársky diplom, pri Prešporku na vlastné trovy vystaví jednu nemocnicu pre chudobných, ktorú sám bude spravovať lebo už dávnejšie urobil sľub, že celý svoj život venuje chorým.

Požiar zúrnil minulé dni vo Veľkej Paludzi. Zhorelo viac gazdovských stavani a 90 kusov oviec.

Konkurs v Ostrihome. Prijímacia zkúška mladíkov, chystajúcich sa na dráhu kat. kňazskú, bude v Ostrihome dňa 2. a 3. júla.

Jubilejný chrám vo Viedni. V nedeľu 10. júna predpoludním za veľkej slávnosti položili vo Viedni základný kameň toho chrámu, ktorý postavia na pamiatku 50ročného cisárskeho jubiléuma jeho veličenstva Franca Jozefa I. Na slávnosti prítomný bol kráľ s celou panovníckou rodinou. Obyvateľstvo Viedne pripravilo panovníkovi blučné a mimoriadne oduševnené ovácie.

Samovražda. Béla Szontagh mešťanosta mesta Dobšiny spáchal samovraždu. 8. t. m. predpoludním revolverom strelil si do prs a popoludní podľahol ťažkej rane. Nenadála smrť mešťanostu vzbudila na celom okolí veľký ruch. Čo primälo mladého sotva 30ročného človeka k tomuto osudnému kroku, nevedno.

Výbuch plynu na universite. Na trefom poschodí budapeštianskej universitnej budovy udal sa 7. t. m. veľký výbuch plynu. Na byte universitného gazdu Jozefa Jalšovského ktosi zabudnul zavret čap osvetľujúceho plynovodu. Universitný sluha Štefan Bécsi počítiac plynový zápach vošiel do bytu a zapálil sirku, aby pozrel zkadiaľ ten zápach. Sotva Bécsi rozožal zápalku, plyn vybušil a otriasol skoro celou budovou, pričom susednú chyžu deliaci múr sa rozletel a dolámal celý nábytok. Nešťastný sluha utrpel na celom tele ťažké popáleniny. Od horiaceho plynu chytilo sa i náradie, ale pribehnúvši sluhovia a študenti obeň udusili. Ťažko raneného sluhu odviezli na ranhojičskú kliniku. Vrečnost zaviedla vyšetrovanie.

Vynález jedného vojaka. Ján Fürst, firer pri 4. stotine 33. cis. a kráľ. pešieho pluku v Arade tak prerobil kolbu Manlicherovej pušky, že môže ta naraz 20 patrónov umiestniť, následkom čoho strelba môže byť o mnoho rýchlejšia než dosiaľ. Fürstov vynález tieto dni vyprobovali v aradskej vojenskej strelnici a pokusy podarili sa skvele. Vynález vojakov teraz zaslali spoločnému ministrovi vojny cieľom ďalšieho preskúmania.

Nevinne na smrť odsúdený a popravený. Z Frankfurtu nad Majnou telegrafujú, že tam obrovský ruch zapríčinila samovražda jedného lesníckeho úradníka. Samovrah totiž zanechal list, v ktorom píše, že on spáchal v Mörfelde pred niekoľkými rokmi tú lúpežnú vraždu, ktorej jeden statkár padnul v obeť. Vtedy jedného obuvníka istého Kubmichela chytili a vzdor tomu, že nešťastný človek do konca tvrdil, že je on nevinný, odsúdili ho na smrť a popravili.

Naša zem je hrobitov. Parížski učenci vedia všetko vypočítať, čo im len na um síde. Posledne vypočítali, koľko žilo ľudí na našej zemeguli od jej počiatku; dľa výpočtu žilo posavád na našej zemeguli 66.626.842.387.075.266 ľudí. Aby sa pochováli všetci títo ľudia, musely by sa prekopať pevniny všetkých piatich čiasok sveta 130 ráz! Dľa toho žijeme na obrovskom hrobitove.

Bieda vystaňovalcov v New-Yorku. Dľa zpráv amerických časopisov do Ameriky pristavovávajú sa európejskí robotníci nachádzajú sa vo veľkej biede. V New-Yorku na príklad viac než 75 tisíc robotníkov väčším dielom i s rodinou túľajú sa ulicami a nadarmo hľadajú nejaký zárobok. Veľká časť robotníkov preto sa dala naviesť na cestu do Ameriky, lebo mysleli, že dostanú robotu pri stavbe podzemnej železnice v New-Yorku. Počet bez práce a zárobku nachádzajúcich sa robotníkov so dňa na deň rastie. Z Rakúsko-Uhorska, Talianska, Ruska a Nemecka ešte nikdy toľko ľudí nepristavovalo sa do Ameriky ako práve toho roku. Od 1. januára do 30. apríla nie menej než 120.633 pristavovavcov doplavilo sa do Severnej Ameriky. Väčšia časť pristavovavcov o krátky čas opustila New-York a ďalej cestovala na západ, kde na farmách a vo fabrikách chcú si hľadať robotu. Pri stavbe new-yorkskej podzemnej železnice preto nedostali prácu, lebo tu v prvom rade zamestnávajú new-yorských, v druhom rade amerických robotníkov a až potom, keď takýchto nebude, príde rad na európejských robotníkov. Viac new-yorských robotníckych spolkov obrátilo sa s prosbou na zákonodarstvo, aby štát zákonom postavil ešte prísnejšie medze proti pristavovaniu.

Nová fabrika v Nitre. Jedna firma z Perschhold-dorfu odkúpila v Nitre starý špitál a postaví tu fabriku na škrob. Nová dielňa spracuje každoročne zemiakovú úrodu 2500—3000 jutár zeme a stále sto robotníkov bude zamestnávať.

Zastreliť vojaka. V budapeštianskej vojenskej strelnici strieľali vojaci do cieľa, pri ktorom dával pozor firer Štefan Plekli. Strážmajster Jozef Kostolník keď bol od cieľa daný znak, strelil do šajby. Za šajbou však vtedy ešte stál firer Plekli, ktorý mŕtvý klesnul na zem ranený do prsa guľou strážmajstrovou. Nešťastie zapríčinila nešťastná nepozornosť.

Čo stojí vojna? Vypočítali, že v prípade vojny koľko by ztrovily denne mocnosti trojčlenového a dvojčlenového spolku. Dľa tohoto vypočítania denný výdavok Nemecka, ktoré postaviť môže do boja 2,550.000 vojakov obnášal by 25 a pol milióna frankov; Rakúsko-Uhorsko na 1,304.000 mužov denne 13 miliónov frankov a Taliansko, ktoré mobilizovať môže 1,281.000 bojovníkov ztrovilo by denne 12 miliónov a 800 tisíc frankov. A tak jeden deň vojny stál by trojčlenová aliancia viac než 50 miliónov frankov. Oproti tomu Francúzsko v prípade vojny vystaviť môže 2,554.000 vojakov, čo by štát denne 25 a pol milióna frankov stálo; druhá mocnosť dvojčlenovej aliancie, totiž Rusko postaviť môže 2.800.000 vojakov, na ktorú moc stroviť by muselo denne 28 miliónov frankov. Týchto spojencov teda stála by vojna každý deň 53 miliónov frankov. Z týchto čísiel vidno, že keby tak vojna vypukla medzi týmito päť hlavnými mocnosťami Európy, nuž každý deň svetovej borby tejto stál by stotri milióny aj päťstotisíc frankov! (1 frank činí asi 48 krajciarov).

Jubiläum jedného biskupa. Bartolomej Kun, po-tisský ev. ref. biskup v Miškovci 12. júna svätzil svoje 50ročné kňazské jubiläum, z ktorej príležitosti jubilant dostal veľmi mnoho pozdravujúcich príslov a telegramov. Biskupovi prišli zablahoželat deputácie všetkých vrchností, spolkov a iných konfessii.

Potomci Jána Guttenberga. Na slávnosťach, ktoré koncom toho mesiaca budú v Mainz z príležitosti 500-ročnej pamiatky narodenia Jána Gänzfleisch-Guttenberga, vynálezcu tlače, prítomní budú i dvaja potomci tohoto veľkého muža. Ján Guttenberg nemal detí. Dcéru jeho strýca Ortleiba Gänzfleischa, Hildegardu teda sesternicu Guttenbergovu, vzal si Ján Molsberg rychtár obce Mainz (1424—1465) za ženu. Z toho manželstva — ako tam hodnoverné listiny a rodostrom svedčia — pochádza barón Pavel Adolf Molsberg a barón Otto Heinrich Molsberg, poslední dvaja potomci Guttenbergovi. Sú to bratia, prvý žije ako sekretár v Langenaue pri Mainzi a druhý je generál a hlav. adjutant württembergského kráľa. Oba sú už starí a pokiaľ detí nemajú, v nich vymre s Guttenbergom v pokrevenatve stojaca mainzská staromeštianska rodina Molsberg, ktorá svoj pôvod od-vádza ešte z r. 1277.

Stavanie železnice z Trenčína do Bošian pekne napreduje. Teraz pracujú na násype vedúcom ku vrchu „Žebrák“ a na Jastrabie. Do budúcej jasene bude spodná čiastka dráhy vystavená, potom už len kladenie kofajnic a stavanie niekoľkých budov bude potrebné a železničná dráha najneskoršie v septembri budúceho roku oddaná bude môcť byť verejnej premávke.

Elektrická poprava, ktorou Amerikanci pred nami napredovali, ktorá ale sa vždy nezdarila, začínajú svojej úlohe dobre zodpovedať. V meste Columbus nedávno dvoch zločincov odsúdili na smrť. Keď ich posadili do elektrickej stolice, ktorá pri takých elektrických popravách zastupuje popravište, elektrický prúd obidvých za jeden okamih usmrtil. A to základne, lebo všetky pokusy, aby zločincov priviedli k životu, ostaly marné.

Londýn. Hlavné mesto Veľkej Britannie dľa najnovších štatistických výkazov má šesť a pol milióna obyvateľov. Počet obyvateľstva každý rok zvýši sa asi o 80.000 duší. Priemerne každých päť minút udá sa jeden pôrod. Dĺžka ulíc obnáša okolo 13.000 kilometrov. 31 percentov obyvateľstva nemá stáleho zamestnania. U polícii zaznačeno majú 220.000 profesionálnych zločincov. Londýn každoročne spotrebuje 400.000 volov, 1,500.000 oviec, 8 miliónov drúbeže, 200 miliónov klgr. rýb a 500 miliónov ustríc.

Mešťanosta a pajác. Obecenstvo jedného vidieckeho mesta sa teraz veľmi dobre zabáva na žartoch jedného pajáca v cirkusi, ktorý si vždy vyhľadá za ťerč svojich žartov jedného z pánov v prvom rade sediacych. Tak počas predstavenia po tieto dni spozoroval pajác jedného nového pána v prvom rade, o ktorom nemyslel, že je to mešťanosta. Pajác práve bol dokončil jeden knušť a obecenstvo tieskalo Mešťanosta tiež tieskal a pajác

sa pred ním začal komicky ukľaňovať. Aby žart bol úplný, mešťanosta s privolaním „bravo!“ podával ruku pajácovi, ale tento namiesto aby bol podanie ruky prijal, ukázal mešťanostovi dlhý nos. Obecenstvo vidiac, že ich mešťanosta dostal dlhý nos, vypuklo v búrlivý smiech. Ale aj mešťanostovi napredol dobrý žart. Siahol do vaku, vytiahol pugilár a vyňal z neho päťdesiatku. „Priateľu, hovori, tento žart je hoden päťdesiatku“. Tvár pajáca sa rozťahla, oči mu zaiskrily a jeho ruka siahla už po päťdesiatke; lenže mešťanosta v tom okamihu päťdesiatku skrčil do dlane a pajácovi ukázal „figu“. Na toto nastal ešte väčší smiech, hluk a pajác, ktorý zvedel pod týmto, že stojí pred mešťanostom, ustrnutý vybehol z javišťa.

K U O B R Á Z K U.

Na poli v lete.

Už nastáva tá doba, v ktorej takých obrázkov, jaký podávame v tomto čísle, všade po poli dost vidíme. Rodičia pracujú, aby si sobrali požehnanie Božie a dietky uložia do stínu, kde tak veľmi slnce nepáli. Kde tône niet, tam dietky pred úpaľom zachráni aj starý dáždnik. Dietky vedia, že rodičov v práci hatif neslobodno, veď pracujú rodičia pre ich budúcnosť a preto pokojne odpočívajú v slobodnej prírode čakajú návrat domov. Taktó majú rodičia svoje dietky pred očami, a nemusia sa obávať nešťastia, jaké sa veľmi často udávajú, keď deti samé ostanú doma.

Cena potravných článkov.

Budapešť, 15. júna.

V budapešťianskych tržniciach predávaly sa podrobne nasledovné potravné články za tieto priemerné ceny:

Mäso: *Hovädzina* predok 94, zadok 108, polievková 126, jazyk 130, obličky, Iadviny 180, čistené 340 halierov za 1 klgr. — *Burančina*: predok 200, zadok 240 hlov. — *Telacina*: predok 120, zadok 124, stehno 200 hlov za 1 klgr. — *Bravčovina*: 112, stehno a lopatka

120 hlov za 1 klgr. — *Sunka*: pražská 180, surová 140 hlov za 1 klgr. pri kúpe najmenej 5 klgrov.

Masť: Sviňská 106 hlov, loj 104 hlov, slanina ku roztopeniu 104 hlov a husacia masť 240 hlov za jeden kilogramm.

Drúbež: Za jedno kura 80, sliepku 180, kohúta 180 hlov. Za jednu tučenú kačku 240, za tučenú mladú hus 500 hlov. — *Obistená drúbež*: kura 75, sliepka 160, kapuň 260 hlov, tohoročná hus 360 halierov (za jeden klgr. tučenej husy 120 hlov), morka za kilo 130 hlov, kačka za kus 280 hlov.

Vajcia: Ku vareniu väčšie 8 kusov za 40 hlov, menšie 48 kusov za 2 koruny, ku čaju 7 kusov za 40 hlov.

Ryby: Kapor 100, sumec 140, štika 140, zubáč 200, jesater 240, okuň 200 hlov za klgr. Raky: kus za 16 hlov.

Rozličnosť: Maslo gazdovské 200, ku čaju 240 hlov za 1 klgr. Tvaroh 44 hlov za kilo. — Smotana 40 hlov za liter. — Pár holubov 120 hlov, divá bus —, divá kačka —, jarabica — hlov za kus. — Zajac za kus — kor. — hlov. — 1 klgr. divej svine — hlov, celé stehno srny 0 kor. — Zemiaky nové 26 hlov za klgr.

Múka: Pšeničná múka predávala sa za tieto priemerné ceny:

číslo:	0	1	2	3	4	5
kor.	27.20	26.00	25.40	24.80	24.00	21.20
číslo:	6	7	7½	8		
kor.	19.00	17.20	15.00	11.00		

Pšeničné otruby drobné po kor. 8.80, hrabé po 8.90.

Zeleniny: *Zemiaky ružiaky* kor. 2.80—3.60, žlté kor. 4.00—4.20, rožky kor. 7.00—7.20, biele kor. 2.80—3.00 za metr. cent *Kapusta* (v hlávkach) za kus 20 hl. kor. — *Cibula* kor. 5.00—8.40 m. c. *Zeler* 100 kusov — *Nové uhorky*: za kus 30 halierov.

Strova: *Hrach* nový kilogr. 50 hal., čistený starý 18—30 hal. za liter. *Sošovica*: domáca 16—24 za klgr. *Rižu* 20 hlov za kilo. *Zelená fazuľa nová* 70 hal. za klgr.

Chlieb: miestny od pekára biely 26—30 hlov, čierny 20—22 hlov za kilogrammu.

Budapešťianska bursa s úradným značením cien dňa 15. júna.

Obilie	Jakosť dla hekt.	Za 50 kilogr.		Cenné papiere	Peniaze kor.	Tovar kor.	Cenné papiere	Peniaze kor.	Tovar kor.
		od	do						
Pšenica banátska	75—81	kor. 7.35	kor. 7.95	Státny dlh. (Za každých 100 korún)			Prvá uhor. poisť. spol.	5220	5225
" pešťianska	75—81	7.05	7.95	Uhorská zlatá renta 4%	96.75	97.25	Pešť. uh. kupec. b.	3650	3660
" stolnobelehradská	75—81	7.25	8.10	Uhorská korunová renta 4%	91.35	92.75	Pešť. prvá vlast. sporiteľňa	16025	16075
Raž (žito)	70—72	6.80	6.95	Uhorské regálové úpisly 4½%	98.25	99.00	Šalgó-tarjánka baňa na uhlie	635.00	637.00
Jačmeň na krm.	67—62	5.90	6.10	" premiové úpisly	158.00	159.00	Záložné listy.		
" na páku	62—64	5.60	5.80	Uhorská ússko-segedínska poisťička 4%	138.75	139.50	Uhorského pozem. úverkového ústavu 4%	98.50	94.50
" na várku	64—66	—	—	Uhorská žel. poisťička 4½% v zl.	100.50	101.50	Uhorského úver. záložného ústavu 4½%	98.10	99.50
Ovos	39—41	5.00	5.50	" vyňákové úpisly 4½%	92.10	93.10	Uh. úver. ústavu s prémieu 4%	115.00	116.00
Kukurica	—	5.55	5.70	Spoločná poisťička v beš. peniazoch 4½%	97.65	98.15	Peniaze.		
Proso	—	5.00	5.30	Zreby.			Cisársky dukát	11.37	11.45
Repica	—	—	—	Špolku „Jó sziv"	6.00	6.50	Dvadsať-frankovník	19.27	19.31
Datelínové semä, luc.	—	—	—	Uhorského „Červeného kriša"	18.00	19.00	Nemecká ríšska marka	118.50	118.50
" červené	—	—	—	Haketského	41.90	42.00	Striebro	—	—
Sviňská masť pešťianska	—	53.50	54.00	Basilika	12.00	13.00			
" vidiecka	—	—	—						

Platný od 1. mája 1900.						Platný od 1. mája 1900					
Párkány-Nána—Léva. Léva—Garam-Berzencze.						Garam-Berzencze—Léva. Léva—Párkány-Nána.					
Stanice.	triedy	osobný vlak		miešan. vlak		Stanice.	triedy	osobný vlak		miešan. vlak	
		I-III.	I-III.	I-III.	I-III.			I-III.	I-III.		
Párkány-Nána	ind.	5:35	9:05	4:08	—	Garam-Berzencze	ind.	—	4:25	12:30	6:00
Kőhid-Gyarmath	•	5:52	9:22	4:25	—	Jálna	•	—	4:33	12:38	6:08
Kéménd	•	6:07	9:37	4:40	—	Saskó-Váralja	•	—	4:44	12:49	6:19
Bény	•	6:19	9:49	4:52	—	Garam-Szt.-Kereszt	•	—	5:01	1:06	6:41
Csata	érk.	6:31	10:01	5:05	—	Geletnek-Szklénó (Sz.-für.)	•	—	5:24	1:26	7:04
Oroszka	ind.	6:47	10:27	5:29	—	Szénásfalu-Vihnye (V.-für.)	•	—	5:35	1:34	7:15
Garam-Damásd	•	6:57	10:37	5:39	—	Zsarnócza	•	—	6:02	2:00	7:47
Zeliz	•	7:09	10:50	5:52	—	Zsarnócza-Füreszmalom	•	—	*6:07	*2:05	*7:52
Nagy-Salló	•	7:36	11:18	6:20	—	Garamrév	•	—	*6:14	*2:12	*7:59
Alsó-Várad	•	7:53	11:35	6:37	—	Rudnó	•	—	6:30	2:28	8:20
Léva	érk.	8:10	11:52	6:54	—	Ujbánya	•	—	6:45	2:40	8:43
	ind.	8:20	—	12:22	—	Garam-Szt.-Benedek	•	—	7:16	3:11	9:16
Nagy-Kosmály	•	8:38	—	12:40	—	Kovácsi	•	—	7:27	3:22	9:27
Kovácsi	•	8:46	—	12:49	—	Nagy-Kosmály	•	—	7:38	3:36	9:43
Garam-Szt.-Benedek	•	9:04	—	1:07	—	Léva	érk.	—	7:55	3:53	10:10
Ujbánya	•	9:25	—	1:28	—		ind.	5:05	—	9:45	4:25
Rudnó	•	9:30	—	1:34	—	Alsó-Várad	•	—	5:23	10:03	4:50
Garamrév	•	*9:41	—	*1:45	—	Nagy-Salló	•	—	5:46	10:26	5:17
Zsarnócza-Füreszmalom	•	*9:47	—	1:52	—	Zeliz	•	—	6:08	10:49	5:51
Zsarnócza	•	10:00	—	2:05	—	Garam-Damásd	•	—	6:20	11:01	6:04
Szénásfalu-Vihnye (V.-für.)	•	10:13	—	2:19	—	Oroszka	•	—	6:31	11:11	6:23
Geletnek-Szklénó (Sz.-für.)	•	10:19	—	2:26	—	Csata	•	—	6:38	11:18	6:32
Garam-Szt.-Kereszt	•	10:37	—	2:45	—	Bény	•	—	7:09	11:36	7:03
Saskó-Váralja	•	*10:44	—	2:53	—	Kéménd	•	—	7:20	11:47	7:17
Jálna	•	10:53	—	3:03	—	Kőhid-Gyarmath	•	—	7:33	12:00	7:33
Garam-Berzencze	érk.	11:00	—	3:10	—	Párkány-Nána	érk.	—	7:49	12:17	7:52

* Podmienečne vlak zastane. Hrubé čísla značia nočné hodiny.

Tót-Megyer—N.-Bélicz. N.-Bélicz—Privigye-Bajmóc.						Privigye-Bajmóc—N.-Bélicz. N.-Bélicz—Tót-Megyer					
Stanice.	triedy	osobný vlak		osobný vlak		Stanice.	triedy	osobný vlak		osobný vlak	
		I-III.	I-III.	I-III.	I-III.			I-III.	I-III.		
Tót-Megyer	ind.	4:15	11:55	4:10	7:20	Privigye-Bajmóc	ind.	3:50	—	11:30	4:55
Annamajor	•	*4:26	*12:06	*4:21	*7:31	Koós	•	4:02	—	11:49	5:07
Nagy-Surány	érk.	4:37	12:17	4:32	7:42	Nyitra-Novák	•	4:14	—	12:06	5:19
Ondrohó	ind.	*4:56	12:39	*4:48	8:02	Nemes-Kosztolány	•	4:29	—	12:29	5:34
Komjáth	•	5:08	12:51	5:00	8:14	Nyitraaszeg	•	4:40	—	12:44	5:45
Nagy-Kér 6. sz. órh.	•	*5:22	*1:05	*5:14	*8:28	Oszlány	•	4:48	—	12:55	5:53
Ivánka	•	5:40	1:23	5:33	8:47	Nagy-Ugrócz	•	4:59	—	1:18	6:05
Nyitra	érk.	5:57	1:40	5:50	9:04	Simony	•	5:06	—	1:27	6:12
	ind.	6:07	1:45	5:55	—	Nagy-Bélicz	érk.	5:15	—	1:38	6:21
Kajsa 10. sz. órh.	•	6:13	*1:56	6:06	—	Nagy-Bélicz	ind.	5:20	—	1:53	6:36
Úzbégh	ind.	6:22	2:05	6:15	—	Kis-Bélicz	•	*5:24	—	*1:57	*6:40
Vicsap-Apáti	•	*6:41	*2:25	*6:34	—	Nyitra-Zsambokrét	•	5:33	—	2:06	6:49
Szomorfalú	•	6:51	2:35	6:44	—	Chynorán 15. sz. órh.	•	5:40	—	*2:12	*6:55
Nyitra-Ludány	•	7:13	3:02	7:07	—	Bossány	•	5:49	—	2:22	7:04
Nagy-Tapolcsány	•	7:37	3:25	7:30	—	Nagy-Tapolcsány	•	6:12	—	2:44	7:27
Bossány	•	7:54	3:42	7:47	—	Nyitra-Ludány	•	6:30	—	3:07	7:46
Chynorán 15. sz. órh.	•	8:04	3:51	7:57	—	Szomorfalú	•	6:53	—	3:33	8:09
Nyitra-Zsambokrét	•	8:11	3:58	8:04	—	Vicsap-Apáti	•	*6:59	—	*3:40	*8:15
Kis-Bélicz	•	*8:20	*4:07	*8:13	—	Úzbégh	érk.	7:18	—	4:00	8:34
Nagy-Bélicz	érk.	8:24	4:11	8:17	—		ind.	7:19	—	4:10	8:35
Nagy-Bélicz	ind.	8:34	4:25	8:22	—	Kajsa 10. sz. órh.	•	*7:28	—	*4:19	*8:44
Simony	•	8:45	4:39	8:33	—	Nyitra	érk.	7:39	—	4:30	8:55
Nagy-Ugrócz	•	8:55	4:53	8:41	—		ind.	7:44	1:49	5:10	9:05
Oszlány	•	9:06	5:08	8:52	—	Ivánka	•	8:02	2:07	5:32	9:23
Nyitraaszeg	•	9:15	5:20	9:01	—	Nagy-Kér 6. sz. órh.	•	*8:17	*2:22	*5:47	*9:38
Nemes-Kosztolány	•	9:32	5:43	9:17	—	Komjáth	•	8:32	2:37	6:02	9:53
Nyitra-Novák	•	9:45	6:01	9:30	—	Ondrohó	•	*8:41	2:47	*6:11	10:03
Koós	•	9:58	6:17	9:43	—	Nagy-Surány	érk.	8:52	2:58	6:22	10:14
Privigye-Bajmóc	érk.	10:10	6:32	9:55	—	Annamajor	ind.	*9:12	*3:18	*6:45	10:34
						Tót-Megyer	érk.	9:22	3:28	6:56	10:44

Garam-Berzencze—Selmezbánya.					Selmezbánya—Garam-Berzencze.						
Stanice.	triedy	nák. os. vlak		miešan. vlak		Stanice.	triedy	nák. os. vlak		miešan. vlak	
		I-III.	I-III.	I-III.	I-III.			I-III.	I-III.		
Garam-Berzencze	ind.	6:43	12:22	5:25	—	Selmezbánya	ind.	4:50	9:25	2:55	—
Kecskés 3. sz. órh.	•	*7:09	*12:43	*5:49	—	Bélabánya	•	5:24	9:59	3:28	—
Bélabánya	•	8:00	1:27	6:38	—	Kecskés 3. sz. órh.	•	*5:55	*10:30	*3:59	—
Selmezbánya	érk.	8:52	2:03	7:28	—	Garam-Berzencze	érk.	6:15	10:50	4:19	—

Tlačou cis. a král. dvornej knižničiarne Viktora Hornyánszkeho v Budapešti.